

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 29.5.2013
COM(2013) 375 final

Doporučení pro

DOPORUČENÍ RADY

k národnímu programu reforem Slovenska na rok 2013

a stanovisko Rady k programu stability Slovenska na období 2012–2016

{SWD(2013) 375 final}

Doporučení pro

DOPORUČENÍ RADY

k národnímu programu reforem Slovenska na rok 2013

a stanovisko Rady k programu stability Slovenska na období 2012–2016

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik¹, a zejména na čl. 5 odst. 2 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise²,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu³,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

po konzultaci s Hospodářským a finančním výborem,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Dne 26. března 2010 schválila Evropská rada návrh Komise zahájit novou strategii pro zaměstnanost a růst, Evropa 2020, založenou na posílené koordinaci hospodářských politik, která se zaměří na klíčové oblasti, v nichž je třeba přijmout opatření k posílení evropského potenciálu pro udržitelný růst a konkurenceschopnost.
- (2) Dne 13. července 2010 přijala Rada na základě návrhů Komise doporučení o hlavních směrech hospodářských politik členských států a Unie (2010–2014) a dne 21. října 2010 přijala rozhodnutí o hlavních směrech politik zaměstnanosti členských států⁴, které společně tvoří „integrované hlavní směry“. Členské státy byly vyzvány, aby vzaly integrované hlavní směry v úvahu v rámci svých vnitrostátních politik v oblasti hospodářství a zaměstnanosti.
- (3) Dne 29. června 2012 hlavy států a předsedové vlád rozhodli o Paktu pro růst a zaměstnanost, jenž představuje jednotný rámec opatření na úrovni jednotlivých členských států, EU a eurozóny s využitím všech dostupných pák, nástrojů a politik. Rozhodli o krocích, které mají být podniknuty na úrovni členských států, a zejména

¹ Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 1.

² COM(2013) 375 final.

³ P7_TA(2013)0052 a P7_TA(2013)0053.

⁴ Rozhodnutí rady 2013/208/EU ze dne 22. dubna 2013.

vyjádřili plné odhodlání dosáhnout cílů strategie Evropa 2020 a naplnit doporučení určená jednotlivým státům.

- (4) Dne 6. července 2012 přijala Rada doporučení k národnímu programu reforem Slovenska na rok 2012 a stanovisko k aktualizovanému programu stability Slovenska na období 2011–2015.
- (5) Dne 28. listopadu 2012 přijala Komise roční analýzu růstu⁵, která zahájila evropský semestr koordinace hospodářských politik pro rok 2013. Rovněž dne 28. listopadu 2012 Komise na základě nařízení (EU) č. 1176/2011 přijala zprávu mechanismu varování⁶, ve které není Slovensko uvedeno mezi členskými státy, u nichž bude proveden hloubkový přezkum.
- (6) Dne 14. března 2013 potvrdila Evropská rada priority pro zajištění finanční stability, fiskální konsolidace a opatření na podporu růstu. Zdůraznila potřebu další diferencované fiskální konsolidace podporující růst, návratu ke standardním podmínkám pro poskytování úvěrů ekonomice, podpory růstu a konkurenceschopnosti, řešení nezaměstnanosti a sociálních dopadů krize a modernizace veřejné správy.
- (7) Dne 24. dubna 2013 předložilo Slovensko svůj národní program reforem na rok 2013 a dne 30. dubna 2013 letošní program stability na období 2012–2016. Vzhledem k jejich vzájemným vazbám byly oba programy posuzovány současně.
- (8) Na základě posouzení programu stability pro rok 2013 podle nařízení Rady (ES) č. 1466/97 se Rada domnívá, že Slovensko snížilo schodek veřejných financí ze 7,7 % HDP v roce 2010 na 4,3 % HDP v roce 2012 díky důraznému ozdravnému úsilí a na základě stávajících očekávání směřuje k odstranění nadměrného schodku. Makroekonomický scénář, z něhož vycházejí rozpočtové projekce programu, je realistický. Ve srovnání s prognózami Komise předpokládají orgány obdobné míry nárůstu HDP, byť v poněkud jiném složení. Záměrem rozpočtové strategie uvedené v programu je dosáhnout fiskální stav, který zajišťuje dlouhodobou udržitelnost veřejných financí. Za tímto účelem vláda potvrzuje cíl snížení celkového schodku pod 3% referenční hodnotu HDP v roce 2013, což je v souladu s doporučením Rady týkajícím se postupu při nadměrném schodku. Průměrné roční fiskální úsilí v období 2010–2013 dosahuje objemu 1,4 % HDP, což je výrazně nad vyžadovaným úsilím stanoveným podle doporučení Rady ve výši 1 % HDP. Značná část úspor v oblasti výdajů se v roce 2013 očekává od místní samosprávy a jiných složek veřejné správy, jež nepodléhají přímé kontrole ústředních vládních institucí. Dosažení tohoto cíle proto může být i vzhledem k překračování výdajů, jež bylo zaznamenáno v minulosti, ohroženo. Program potvrzuje dosažení předchozího střednědobého rozpočtového cíle ve výši –0,5 % do roku 2018. Střednědobý rozpočtový cíl je v souladu s požadavky Paktu o stabilitě a růstu. Pro roky následující po očekávaném okamžiku odstranění nadměrného schodku je zlepšení na základě projekce v (nově vypočteném) strukturálním saldu rozpočtu v roce 2014 a 2015 (0,6 procentního bodu a 0,7 procentního bodu HDP) odpovídající, avšak pro rok 2016 se jeví jako nedostatečné (0,3 procentního bodu HDP). Očekává se, že Slovensko splní výdajové kritérium. Podle programu se předpokládá, že dluh veřejných financí nepřekročí do roku 2016 60% referenční hodnotu HDP uvedenou ve Smlouvě. Podle jarní prognózy Komise dojde podle projekce ke zvýšení poměru zadlužení na 54,6 % HDP v roce 2013 a na 56,7 % HDP v roce 2014.

⁵ COM(2012) 750 final.

⁶ COM(2012) 751 final.

V zájmu podstatného snížení cílového schodku se od roku 2011 orgány rovněž opírají o snižování investic, jež jsou financovány z rozpočtu veřejných financí, což však nemusí být udržitelné či žádoucí z hlediska střednědobého či dlouhodobého vývoje, jakož i o jednorázová opatření. Při dalším plánování bude zapotřebí, aby probíhající ozdravný a konvergenční postup zajistil výdaje pro kategorie podporující růst, jako jsou např. vzdělávání, inovace a dopravní infrastruktura.

- (9) Slovensko má prostor k získání dalších zdrojů rozšířením daňové základny, omezením možností nedodržování daňových předpisů a daňových úniků a zvýšením příjmů z daní, které mají nejmenší negativní dopad na růst, jako jsou například daně z nemovitostí či ekologické daně. V roce 2012 byl přijat akční plán pro boj s daňovými podvody, jenž se zaměřuje zejména na DPH. K úspěchu strategie jsou zapotřebí další opatření, jež by zejména zlepšila infrastrukturu informačních technologií, rozšířila pravomoc a kapacitu orgánů pro provádění auditu a zajistila navazující kroky justičních orgánů.
- (10) V roce 2012 přijalo Slovensko důchodovou reformu, jejímž cílem je posílit dlouhodobou udržitelnost veřejných financí. Dlouhodobý propad v udržitelnosti 4,9 % HDP však zůstává vysoko nad průměrem EU ve výši 3 % HDP. To je dáno do značné míry dopadem stárnutí obyvatelstva s výdaji na důchody ve výši 1,5 procentního bodu HDP a výdaji v oblasti zdravotní péče ve výši dvou procentních bodů HDP. Vzhledem k tomu, že se v dlouhodobém horizontu očekává podstatný nárůst výdajů na zdravotní péči, je třeba v zájmu dosažení udržitelného základu veřejných financí provázat pokrok, jehož je dosahováno ve vztahu k udržitelnosti důchodů, s reformou zdravotnictví. Nákladovou účinnost zdravotnictví by pomohlo zlepšit zavedení účinné skladby podnětů a kontrolních mechanismů.
- (11) Nezaměstnanost představuje pro hospodářství Slovenska i nadále jednu z hlavních výzev. V posledních měsících podniklo Slovensko kroky k reformě aktivních politik zaměstnanosti. Úspěch této reformy však bude záviset zejména na schopnosti jejího účinného provedení ze strany veřejných služeb zaměstnanosti. Jsou zapotřebí další cílenější opatření, jež by se zaměřovala na znevýhodněné uchazeče o zaměstnání. Poskytování sociální podpory by mělo být lépe navázáno na aktivaci a ve vztahu k osobám, jež přijímají pracovní místo s nízkou mzdou, je zapotřebí odstranit odrazující překážky v režimu daňových výhod. Větší míra zapojení žen a starších osob na trhu práce by napomohla zvýšit celkovou míru zaměstnanosti a dosáhnout národního cíle zaměstnanosti, jenž byl pro rok 2020 stanoven na 72 %. Nedostatek vhodných zařízení péče o dítě, zejména pro děti mladší tří let, však i nadále znesnadňuje návrat matek na trh práce.
- (12) Slovensko má v rámci EU jednu z nejvyšších úrovní nezaměstnanosti mladých lidí. Přes reformní kroky podniknuté v roce 2012 s cílem zlepšit kvalitu a relevantnost vzdělávání ve vztahu k trhu práce je i nadále přechod ze škol do pracovního procesu nesnadný a systém vzdělávání neodpovídá pohotově na potřeby trhu práce. Financování vzdělávání založené na počtu studentů upřednostňuje kvantitu oproti kvalitě a podíl finančních zdrojů vyhrazených na výuku (na pedagogy, materiál a vybavení) je nízký. Zlepšení kvality vysokoškolského vzdělávání a spolupráce podniků se vzdělávacími institucemi by rovněž přispělo k rozvoji řádně fungujícího znalostního trojúhelníku, zvýšení účinnosti a atraktivity investic do výzkumu a vývoje a posílilo inovační schopnosti slovenského hospodářství.
- (13) Nedostatečně využitý potenciál pracovní síly se rovněž týká marginalizovaných společností, která čelí při vstupu na trh práce a do vzdělávacího systému značným

překážkám. V roce 2012 však nebylo přijato žádné účinné opatření a životní podmínky marginalizovaných společností, včetně Romů, zůstávají obtížné. Je důležité zrychlit snahy směřující ke zlepšení výsledků vzdělávání marginalizovaných skupin a zajistit, aby byla dospělým osobám poskytována cílená aktivační opatření.

- (14) Přes značný pokrok zaujímá Slovensko páté místo mezi energeticky nejnáročnějšími členskými státy, což je částečně dáno vysokým podílem výroby na celkovém hospodářství (25,9% HDP). Ceny elektřiny jsou přitom poměrně vysoké, a to zejména pro malé a střední průmyslové odběratele. Slovensko se v posledních letech snaží o částečnou liberalizaci trhu s energiemi, avšak je zde i nadále prostor pro další zlepšení způsobu fungování tohoto trhu, a to zejména jeho větší transparentnosti, včetně v oblasti stanovování síťových tarifů, a zlepšováním regulačních rozhodnutí z hlediska jejich hospodářské opodstatněnosti a předvídatelnosti. Rovněž v oblasti bezpečnosti dodávek a ve stanovení ambicióznějších cílů energetické účinnosti existuje prostor ke zlepšení.
- (15) V roce 2012 zahájilo Slovensko zásadní reformu veřejné správy, aby zlepšilo aspekty veřejných služeb poskytovaných občanům a podnikům ve smyslu důraznější orientace na zájmy jejich adresátů. Tato reforma se však v této fázi nevztahuje na ústřední správu a její celkovou kvalitu a účinnost. Vzhledem k tomu, že v oblasti reformy systému soudnictví k pokroku nedošlo, jsou i nadále soudní řízení zdlouhavá, a to zejména v konkurzních věcech, a není dostatečně využíváno mimosoudní řešení sporů. Slovensko nedávno změnilo svá pravidla pro zadávání veřejných zakázek a posílilo nezávislost Úřadu pro veřejné zakázky, avšak zkušenosti z provádění strukturálních fondů EU ukazují, že účinné uplatňování pravidel týkajících se veřejných zakázek zůstává i nadále značnou výzvou.
- (16) V kontextu evropského semestru provedla Komise komplexní analýzu hospodářské politiky Slovenska. Posuzovala program stability a národní program reforem. Vzala v úvahu nejen jejich význam pro udržitelnou fiskální a sociálně-hospodářskou politiku Slovenska, ale také jejich soulad s pravidly a pokyny EU, vzhledem k nutnosti posílit celkovou správu ekonomických záležitostí v Evropské unii tím, že pro rozhodování členských států budou poskytnuty vstupy na úrovni EU. Její doporučení v rámci evropského semestru jsou promítnuta do níže uvedených doporučení 1 až 6.
- (17) Na základě tohoto posouzení přezkoumala Rada program stability Slovenska a její stanovisko⁷ je promítnuto zejména do níže uvedeného doporučení 1 a 2.
- (18) V kontextu evropského semestru provedla Komise rovněž analýzu hospodářské politiky v rámci celé eurozóny. Rada vydala na jejím základě konkrétní doporučení určená členským státům, jejichž měnou je euro. Slovensko by rovněž mělo zajistit úplné a včasné provedení těchto doporučení,

DOPORUČUJE, aby Slovensko v období 2013–2014 provedlo tato opatření:

1. Provést navrhovaný rozpočet pro rok 2013 v zájmu nápravy nadměrného schodku udržitelným způsobem, aby bylo dosaženo fiskální úsilí uvedené v doporučeních Rady v rámci postupu při nadměrném schodku. Po odstranění nadměrného schodku pokračovat v úsilí o strukturální ozdravení, jež umožní, aby Slovensko dosáhlo do roku 2017 střednědobého rozpočtového cíle. Vyvarovat se škrťů v oblasti výdajů podporujících růst a posílit snahy o zlepšení účinnosti veřejných výdajů. V návaznosti na přijatou důchodovou reformu dále zlepšit dlouhodobou udržitelnost

⁷ Podle čl. 5 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 1466/97.

veřejných financí omezením propadu ve financování veřejného důchodového systému a zvýšením nákladové účinnosti ve zdravotnictví.

2. Urychlit provádění akčního plánu zaměřeného na boj proti daňovým podvodům a pokračovat v úsilí o zlepšení výběru DPH, zejména prostřednictvím posílení analytických a auditních kapacit daňové správy. Zlepšit dodržování daňových předpisů. Uvést daň z nemovitosti do souladu s tržní hodnotou nemovitosti.
3. Přijmout opatření pro zlepšení kapacity veřejných služeb zaměstnanosti v zájmu poskytování individualizovaných služeb zaměstnanosti pro uchazeče o práci a posílení vazby mezi aktivačními opatřeními a sociální podporou. Účinněji řešit dlouhodobou nezaměstnanost pomocí aktivačních opatření a cílené odborné přípravy. Rozšířit nabídku zařízení péče o dítě, zejména pro děti mladší tří let. Snížit daňovou zátěž pracovníků s nízkými platy a přizpůsobit systém dávek.
4. Zvýšit úsilí o řešení otázky vysoké nezaměstnanosti mladých lidí, například prostřednictvím záruky pro mladé lidi. Přijmout kroky, které přilákají mladé lidi k pedagogické profesi a pozvednout výsledky vzdělávání. V oblasti odborného vzdělávání a přípravy posílit poskytování učení se prací v podnicích. V oblasti vysokoškolského vzdělávání vytvořit bakalářské studijní programy s důraznějším praktickým zaměřením. Pěstovat účinné předávání znalostí podporou spolupráce akademické obce, výzkumu a podnikání. Navýšit úsilí o zlepšení přístupu k vysoce kvalitnímu a inkluzivnímu předškolnímu a školnímu vzdělávání pro marginalizovaná společenství, včetně Romů.
5. Posílit snahy o lepší fungování trhu s energií, a to zejména zvýšením transparentnosti režimů stanovování cen a rozšířením odpovědnosti regulačního orgánů. Posílit vzájemná propojení se sousedními zeměmi. Zlepšit energetickou účinnost, a to zejména v oblasti stavebnictví a průmyslu.
6. Provést změnu zákona o veřejné službě tak, aby byla posílena nezávislost veřejné služby. Zlepšit řízení lidských zdrojů ve veřejné správě. Zvýšit úsilí o posílení analytických kapacit klíčových ministerstev, rovněž s ohledem na zlepšení čerpání fondů EU. Provést opatření zlepšující účinnost systému soudnictví. Podpořit postupy mimosoudního řešení sporů a poskytnout podněty k tomu, aby byly širěji využívány.

V Bruselu dne

*Za Radu
předseda*